

Zitting 1981

16 247

Wegneming van een aantal ongelijkheden tussen man en vrouw in het personen- en familierecht en in enige andere wetten

Nr. 8

EINDVERSLAG

Vastgesteld 11 augustus 1981

De vroegere stukken zijn gedrukt in de zittingen 1979–1980 en 1980–1981

De vaste Commissie van Justitie¹, belast met het voorbereidend onderzoek van dit ontwerp, brengt het navolgende verslag uit.

De leden, behorende tot de fractie van het C.D.A., hadden met belangstelling kennis genomen van de memorie van antwoord op het door de vaste Commissie voor Justitie uitgebrachte verslag. In het verslag hadden deze leden bepleit het beginsel van de gelijkstelling van man en vrouw in het personen- en familierecht ook toe te passen op lid 1 van artikel 31 BW, dat de leeftijd waarop een huwelijk kan worden aangegaan voor de man op 18 jaar en voor de vrouw op 16 jaar stelt.

Als argument tegen het verhogen van de huwelijksgrens voor meisjes tot 18 jaar, voeren de bewindslieden o.m. aan een te verwachten stijging van het aantal verzoeken om dispensatie, voornamelijk op grond van zwangerschap, welke afhandeling extra arbeid en kosten met zich meebrengt. De leden van de C.D.A.-fractie wensten hier evenwel tegenover te stellen dat de afhandeling van verzoeken om dispensatie van 16- en 17-jarige meisjes op grond van zwangerschap huns inziens zeer eenvoudig kunnen zijn: namelijk zonder nader onderzoek een gunstige beslissing indien tegelijk met het verzoek een doktersverklaring, waaruit de zwangerschap blijkt, wordt overgelegd.

In hun antwoord wijzen de bewindslieden nogmaals op het verband met wetsontwerp 14 167 dat de mogelijkheid opent tot meerderjarigverklaring van moeders van 16 jaar; een mogelijkheid waarmee de C.D.A.-fractie blijkens het voorlopig verslag instemde. De bewindslieden verbinden hieraan de conclusie dat voor de vrouw van 16 jaar dan toch ook de mogelijkheid moet openstaan om de vader van haar kind te huwen. De aan het woord zijnde leden van de C.D.A.-fractie konden hiermede op zich instemmen, doch wazen in dit verband op de mogelijkheid een gunstige beslissing te verlenen op een verzoek tot dispensatie. In het licht van de door hen aangevoerde argumenten, drongen deze leden er nogmaals bij de Regering op aan de gelijkberechtiging van man en vrouw ook door te voeren ten aanzien van de huwelijksleeftijd.

De leden van de V.V.D.-fractie wensten nog eens uitdrukkelijk te verklaren dat zij – met behoud van de voor jongens en meisjes geldende dispensatiemogelijkheid, zoals thans verwoord in artikel 31, lid 2, van het Burgerlijk Wetboek – een verhoging van de huwelijksleeftijd van meisjes tot 18 jaar be-

¹ Samenstelling: Schutte (GPV), Roethof (PvdA) ondervoorzitter., Kohnstamm (D'66), Haas-Berger (PvdA), Stoffelen (PvdA), Van Dam (CDA) Kosto (PvdA), Salomons (PvdA), Patijn (PvdA), Van den Broek (CDA), Evenhuis-van Es-sen (CDA), Wessel-Tuinstra (D'66), Krajenbrink (CDA), Faber (CDA), Lankhorst (PPR), Nijpels (VVD), G. M. P. Cornelissen (CDA), Tripels (VVD), Van den Toorn (CDA).

pleiten. Het kwam deze leden voor dat de invulling van een dergelijk dispensatiebeleid voorshands behoort tot de verantwoordelijkheid van de uitvoerende macht.

Verder veroorloofden de leden van de V.V.D.-fractie zich de opmerking dat de in bijlage I op stuk nr. 4 figurerende zinsnede «Een mogelijk gevolg van het optrekken van de huwelijksleeftijd voor de jonge vrouw is ook dat een groter aantal jongeren van het huwelijk afziet en gaat samenwonen» niet alleen een feitelijke constatering inhoudt doch – mede gelet op het daaraan voorafgaande (zie de derde regel op blz. 14: «Een ander bezwaar is etc.») – wel degelijk impliceert dat dit mogelijke gevolg als minder wenselijk wordt gezien. Het stemde deze leden dan ook tot vreugde te vernemen dat het niet in de bedoeling had gelegen een oordeel daarover uit te spreken.

Ten slotte vroegen de leden van de V.V.D.-fractie zich in het kader van dit wetsontwerp af in hoeverre de Regering al voorstellen in voorbereiding heeft, die het onderscheid tussen mannen en vrouwen, zoals dat voorkomt in artikel 4, sub 9 Rv., wegnemen.

De leden van de fractie van D'66 hadden met belangstelling kennis genomen van de antwoorden van de Minister op de opmerkingen die de overige fracties in het voorlopig verslag hadden gemaakt. Alhoewel zij daar niet aan hadden deelgenomen, voelden zij in deze fase van de schriftelijke voorbereiding toch behoefte tot het stellen van enige nadere vragen. Deze leden hadden niets gemerkt van een advisering door de Raad voor het Jeugdbeleid over dit wetsontwerp. Is door de bewindslieden aan deze raad om advies gevraagd?

Deze leden merkten voorts op dat dit wetsontwerp weliswaar in de eerste plaats beoogde een aantal ongelijkheden tussen mannen en vrouwen weg te nemen, maar dat neemt niet weg dat met name de kwestie van de leeftijdsgrenzen met betrekking tot de huwelijksbekwaamheid in samenhang staat met het te voeren jeugdbeleid. Deze overweging bracht hen op de vraag of de bewindslieden van mening waren dat de in vele regelingen voorkomende leeftijdsgrenzen tot meer consistentie moesten worden gebracht. De momenteel bestaande situatie, waarin deze grenzen sterk gedifferentieerd zijn, vertoont immers weinig samenhang, zo merkten deze leden op.

Ook de leden van de fractie van D'66 wensten zich te stellen achter het uitgangspunt dat de leeftijden waarop mannen en vrouwen toegestaan wordt in het huwelijk te treden, gelijk dienen te zijn. De argumenten daartegen, zoals de bewindslieden deze in de memorie van antwoord hanteren, hadden hen niet overtuigd.

Zij zouden graag meer inzicht krijgen in de wijze waarop het aantal van 2000 dispensatieaanvragen per jaar was geschat. Extrapolatie van de cijfers die in tabel 1 van blz. 14 van de bijlage van de memorie van toelichting worden gegeven leidt immers niet tot het getal 2000. Deze leden vroegen daarom om recentere gegevens.

Ook wilden zij weten, hoe de huidige werkwijze bij de beoordeling van dispensatieaanvragen er uitziet.

Wat betreft het namenrecht konden deze leden begrip opbrengen voor de overwegingen van de bewindslieden om te wachten met het aanbrengen van wijzigingen hierin totdat het eerste onderzoeksrapport van de WODC gereed is. In de memorie van antwoord spraken de bewindslieden de verwachting uit dat het bedoelde rapport in het voorjaar van 1981 zou verschijnen. Tot dusver is deze leden daarvan niets gebleken. Zij waren dan ook benieuwd te horen, wanneer het rapport daadwerkelijk zal verschijnen.

Met een tijdige beantwoording van deze opmerkingen en vragen acht de commissie de openbare behandeling van dit ontwerp van wet voldoende voorbereid.

De waarnemend voorzitter van de commissie,
Roethof

De griffier van de commissie,
Kerkhofs